

TAKOVÝ ZÁSTUP SVĚDKŮ

Sborník k výročí
110 let od postavení kostela
105 let od příchodu prvního faráře sboru
ThDr. Františka Žilky
70 let od postavení Husova domu
70 let působení pěveckého sboru

Pro sborový den 10. června 2007
k vydání sestavila [Hana Pfannová](#)

Farní sbor
Českobratrské církve evangelické v Mělníku
2007

Takový zástup svědků

*Sborník k výročí 110 let od postavení kostela, 105 let od příchodu prvního faráře sboru
ThDr. Františka Žilky, 70 let od postavení Husova domu, 70 let působení pěveckého sboru*

Vydala Českobratrská církev evangelická, Farní sbor Mělník,
Krombholcova 548

e-mail: melnik@evangnet.cz

K tisku připravila Hana Pfannová

Sazba textu Petr Kadlec

Vytiskl HEWER, s. r. o, Na poříčí 30, 110 01 Praha 1

© Farní sbor ČCE Mělník 2007

ISBN 978-80-87098-02-8

Proto i my, obklopeni takovým zástupem svědků, odhodme všechnu přítěž i hřích, který se nás tak snadno přichytí, a vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle.

Epištola Židům 12,1-2a

Každých deset let si mělnický evangelický sbor připomíná čtyři výročí. Letos vzpomeneme, že uplynulo už sto deset let od postavení kostela, sto pět let od příchodu prvního faráře sboru ThDr. Františka Žilky, sedmdesát let od postavení Husova domu a sedmdesát let působení pěveckého sboru.

Proč si to všechno dnes připomínat? Jaký smysl mají vzpomínky na dobu před sto či sedmdesáti lety? Máme být smutní, když se dozvíme třeba to, že mělnický sbor měl svého času kolem dvou a půl tisíce členů?

Výročí nejsou k tomu, abychom zarmouceně hleděli do minulosti. Vzpomínky na naše předchůdce a minulé události nás naopak mohou posílit a inspirovat. Takový zástup svědků, statečných mužů a žen, tady zápasil před námi! Co je k jejich zápasu vedlo? Proč dávali druhým všanc svoje schopnosti a nadání? Možná někdy ani neviděli plody své práce. Možná tyto plody sklízeli až ti, kdo přišli po nich.

Výročí nás učí myslet v souvislostech. Jestliže poznáváme alespoň zčásti vlastní dějiny, pak také lépe rozumíme současnosti. Výročí jsou pak dobrá i pro to, abychom přemýšleli, co a kdo vede nás, proč chceme, aby náš sbor žil dál, co jsme sami ochotni pro to udělat. Výročí nás směřují do budoucnosti.

Připomínáme si některé výrazné osobnosti našeho sboru, ale také postavení kostela a Husova domu. Nejde však jen o budovy. Jsou krásné a potřebujeme je. Ale i za jejich dějinami jsou především lidé. Konkrétní jednotliví lidé, muži a ženy, kteří se kdysi k něčemu rozhodli, do něčeho napřeli svoje síly, něčemu či někomu věnovali čas a energii. A vznikaly krásné a dobré věci.

Až budete číst jednotlivé vzpomínky soustředěné v tomto sborníku, nechte se vtáhnout do příběhů těchto lidí. Žili svůj vlastní originální příběh s Pánem Bohem i s lidmi, ve víru dějinných změn minulého století. Prožili nenahraditelné ztráty, zažili události, které jejich naději podryvaly. A přece se nevzdali. Bojovali s nepřízní doby, nepřátelstvím, nepochopením.

Zvěstovali Slovo, zápasili o děti, mládež, jejich rodiče i prarodiče. Pracovali a doufali, že jejich práce není nadarmo.

A kolik je dalších lidí, kteří zde nejsou zmíněni, a přece zanechali vliv. Každý z nás by mohl jmenovat sestry a bratry, kteří s námi už nejsou, chybí nám a možná se nám po nich stýská. Sedávali v lavicích mezi námi. Měli jsme je rádi. Možná bychom se jich někdy chtěli zeptat: jak to, že jste to tenkrát vydrželi? Vždyť jste na tom byli mnohem hůř než my dnes? Jsou za námi, takový zástup lidí, zdálky na nás hledí, povzbuzují nás. Byli to také lidi z masa a kostí, dělali jistě chyby i krásné věci. Posiluje nás jejich odva-
ha stále znovu **začínat**. Nejsme v našem běhu sami.

Autor dopisu Židům nás jemně upozorňuje: život ve víře je běh, není to pohodlná procházka. Někdy stojí spoustu sil, potřebujeme dlouhý dech a přijdou úseky, kdy budeme mít dojem, že už nemůžeme. Ne. Vytrvejme v běhu, vytrvejme ve víře, v naději. Nejsme v tom sami. Nejsme osamělí běžci. Jsme přece obklopeni zástupem svědků.

Ale ještě to není všechno. **Tito svědkové** nám také ukazují směr. Potřebujeme před sebou vidět směr. Když se budeme dívat jen za sebe a kolem sebe, nejspíš upadneme. Nebo budeme možná ohromnou rychlostí přešlapovat na místě, ale nikam se nedostaneme. Potřebujeme se dívat dopředu, držet se dobrého směru. Abychom na konec nezjistili, že jsme běželi někam, kde jsme neměli co dělat.

Běžte s pohledem upřeným dopředu, na Ježíše. Kam jinam bychom se vlastně měli dívat? Ježíš je orientační bod, světlo ve tmě. Ježíš vede naši víru od počátku až do cíle. Bez něho budeme poutníky běžícími až do vyčerpání, ale bez vedení a bez cíle. S ním cíl nemůžeme minout. O cíl prosíme: přijď království tvé, buď vůle tvá. Vedení Ježíšem poznáváme, kde a jaké je jeho království, jaká je Boží vůle.

Máme za kým jít, víme, kudy vede cesta. A nejsme na ní sami.

Hana Pfanmová

Děkuji sestrám Olze Týmové a Jiřině Kasáčkové a bratru Oldřichu Rejchrtovi, že byli **ochotni** vzít na sebe úkol zpracovat z mnoha materiálů jednotlivé příspěvky. Nečiníme si nárok na vyčerpávající úplnost, mnoho dalších zajímavých informací je ještě uschováno v našem sborovém archivu a čeká na další prostudování.

---

110. VÝROČÍ POSTAVENÍ MĚLNICKÉHO
EVANGELICKÉHO KOSTELA

Padesát let chrámu a padesát let služby člověka v něm.

Jistě že za tu dobu se obojí hodně změní. Ale ta služba, kterou vykonali, zůstává. Při té dvojí padesátce si uvědomujeme veliké milosrdenství Boží a na těch postavách mělnického sboru, jichž zde vzpomínám, vidíme rozličnost darů, které jsme od Boha přijali snad ve všech sborech. Všichni tři odpočívají již na mělnickém hřbitově, ale jejich dary žijí v mělnickém sboru.

Sestra Titěrová, jejíž láska k církvi dala sboru chrám: „vezmi zlato, jmění mé v oběť lásky upřímné“.

Farář Žilka mu dal duchovní linii a náplň: „vezmi hlas, ať velebí tebe, Boha na nebi“.

Kostelník Lhotský své ruce: „vezmi ruce, uč mne sám, co a jak kdy konat mám“.

Nedali to ze svého a nedali to nadarmo, neboť dali celý svůj život do služby Jemu. A o Jeho služebnících platí: „Služebníci moji nebudou pracovat nadarmo“.

Vikář Josef Svoboda v článku „Padesát let“

Evangelický kostel v Mělníku

Je mělnický evangelický kostel starý, historicky cenný a zasluhuje mimořádnou pozornost, nebo je to jen jedna z řady starších budov města? Podle měřítek našich přátel z Toronta, kdy každá budova existující déle než okolní vzrostlé stromy je stará a historická, náš kostel takový je. Jenže na rozdíl od měst amerického kontinentu jsou evropská města vesměs historická. Svým stářím přesahují i ty nejvzrostlejší stromy. A o Mělníku to platí zejména.

Význam mělnického evangelického kostela nespočívá v jeho stáří, nedá se poměřovat vzrostlými stromy, nelze ho porovnávat s jinými, byť i staršími budovami města. Jeho význam nelze poměřovat ani s budovami římskokatolické církve v Mělníku. Tento kostel vedle sakrálního rozměru má i poselství svobodného myšlení a života v pravdě. Zhmotňuje odkaz husitství a Jednoty **bratrské**. Je to kostel po staletí zatracovaného, pronásledovaného, ale nepřemoženého protestantismu.

Reformační vklad Mistra Jana Husa, muže vzdělaného, poctivého a statečného, jednoho z předních tvůrců evropského reformačního proudu, v českém národě zanechal hlubokou brázdu. Po staletí byl (je ještě i nyní?) silou, kterou nezlomila třicetiletá válka, exemplární poprava předních sedmadvaceti českých pánů na Staroměstském náměstí, konfiskace majetků české protestantské šlechty a její následné vyhnání ze země, bezprecedentní jezuitská represe. Nezeslabil ho ani opakované exulantské vlny tajných nekatolíků odcházejících ze svých domovů za náboženskou svobodou do ciziny. Několik staletí trvalo než mocní tohoto světa i samospasitelné církve pochopili, že v bibli zjevenou a poznanou pravdu nemohou žádnému člověku vzít, **že, ač** neradi, odlišné chápání víry musí tolerovat.

Po tvrdé rekatolizaci, několik staletí v zemích koruny české uplatňované Římem i Vídní, se zdálo, že evangelické „bludařství“ je vyhubeno. *Vyhlášení Tolerančního patentu roku 1781* císařem Josefem II. k velkému překvapení světských i církevních mocenských kruhů ukázalo pravý opak. I na Mělnicku, uprostřed české země, se ihned značná část obyvatel hlásila k protestantismu. Ustavovaly se evangelické sbory v Nebuželích, ve Vysoké, v Libiši, Mělnickém Vtelně, Krabčicích. Vyrůstaly stavby modliteben a far, otevíraly se evangelické školy a zakládaly evangelické hřbitovy. Nové církevní pořádky však více přitahovaly obyvatele venkova, zámožní měšťané potřebovali změnu zdánlivě tolik nepocítovali. Samotný Mělník toleranční kvas příliš

nezasáhl. Uplynulo dlouhých 116 let od vydání tolerančního patentu, než byl i v Mělníku postaven roku 1897 *evangelický kostel*. A teprve v roce 1901, tedy čtyři roky po postavení kostela, vznikl v Mělníku *samostatný sbor*. Do té doby patřil Mělník ke sboru ve Vysoké.

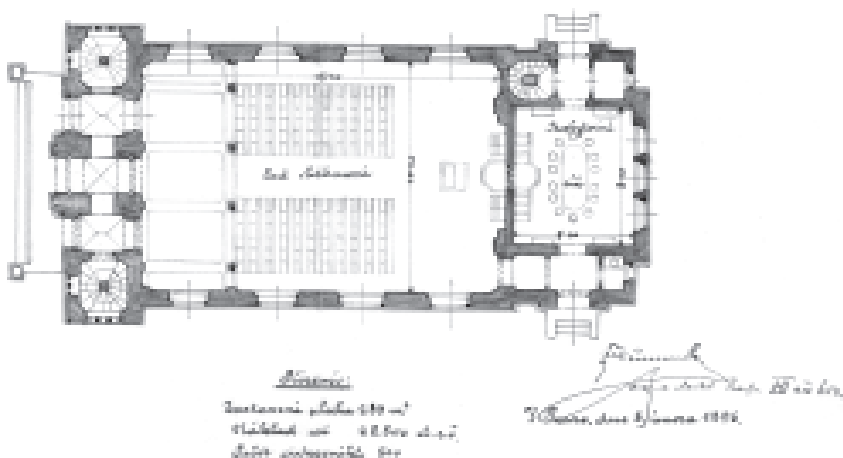
Přísná ustanovení o podobě tolerančních shromažďovacích modliteben, která nepovolovala stavby podobající se kostelu (nesměly mít věž, vchod z veřejné cesty či ulice, používat zvony apod.) po stoletém časovém odstupu ztratily na síle. Proto *mělnická stavba* nenese tvar ani podobu kostelů tolerančních, ale odpovídá všeobecně vžitě představě kostela klasického.

Projekt i provedení stavby jsou dílem pražského evangelíka, autorizovaného stavitele Františka Červenky, který úspěšně prošel sítem tehdejšího výběrového řízení vypsáno staršovstvem vysokého sboru. Kostel se rozprostírá zhruba na půdoryse 26×12 metrů a v jeho zdech se nachází chrámová loď dlouhá 15 metrů a široká 10 metrů. Její prostor po pravé i levé straně zaplňuje dvanáct řad lavic, lavice

Náčrtek

na stavbu evangelického reformovaného kostela

na Mělníku.

Náčrtek na stavbu evangelického reformovaného kostela v Mělníku

postranní, stůl Páně, kazatelna, naproti ní kruchta s varhanami a další chrámové příslušenství. Dominantou kostela je věž vysoká 26,5 metru. Kromě hodinového stroje v sobě skrývá i zvony.

Dochované historické prameny nás odkazují nejen na stavitele tohoto chrámu, ale především, řečeno dnešní mluvou, na jeho *investora*. U tak náročných investic, jakou stavba kostela je, se v roli investora zpravidla očekává úřad, veřejná nebo církevní instituce, významný spolek či osobnost, prostě „Goliáš“ své doby a místa. Na scénu však vystupuje „David“, ne mladý, ne v chlapeckých šatech s prakem v ruce, ale v podobě staré umírající babičky v dlouhé sukni. Osoba srdce stejně statečného, jaké měl David, žena plná víry a pevného přesvědčení ve své poslání, majitelka povoznictví Rosalie Titěrová.

Rosalie Titěrová nahospodařený a zděděný majetek, který podle úředního záznamu c. k. okresního soudu v Mělníce přesáhl částku 60 tisíc zlatých, zcela jistě mohla užít mnoha jinými způsoby. A to s plným

Rosalie Titěrová

pochopením nejbližšího i širšího okolí. Její **poslední vůle**, odkaz majetku evangelickému sboru ve Vysoké s konkrétním určením pro stavbu evangelického kostela v Mělníku, u mnohých uznání nedošla. Odkázané jmění by postačilo na postavení nejméně dalších dvou takových kostelů (samotný kostel bez vybavení stál 21 000 **zlatých**). Přiznejme si, že by i dnes obdobné rozhodnutí zámožného dopravce způsobilo podobnou odezvu.

Z archivních materiálů zpracovaných bratrem Vladimírem Kutílkem v roce 1997 se dozvídáme podrobnosti o stavbě a posvěcení kostela: „S přípravou stavby se započalo ihned. Již 12. dubna 1896 se staršovstvo sboru ve Vysoké usneslo na čtyřech základních krocích:

1. vystavět na Mělníce chrám v rozpočtu 21.032 zlatých
2. na věži umístit tři zvony

3. do chrámu instalovat varhany, hodiny a kalofery pro ústřední vytápění
  4. ze zbylých peněz vytvořit fond k udržování kostela a honorování duchovních.
- Staršovstvo sboru ve Vysoké výslovně požadovalo, aby stavitelská firma byla evangelická.

Se stavbou se započalo brzy po smrti **Rosalie Titěrové**, ještě v roce 1896. Od Goldšmídů byla za 8.400 zl. koupena stavební parcela na vinici Damiance, jedno z nejvýhodnějších míst na Mělníce. Komise v čele s vykonavatelem poslední vůle ředitelem cukrovaru p. V. Karelou stanovila celkový postup výstavby. Následovalo vyměřování stavby, výkopové práce a navážení stavebních materiálů. Založení stavby bylo však chybné, v půdorysu tvořilo čtverec a muselo být upraveno na obdélníkový tvar. Stavba i přesto pokračovala rychle, dokončena byla již v následujícím roce. Slavnost posvěcení chrámu soudobé Mělnické listy popisují následovně:

„Slavnost posvěcení evangelického reformovaného chrámu Páně konala se ve středu dne 18. srpna 1897. Na řídkou tuto, pro příslušníky církve velebnou slavnost sjeli se evangelíci v obrovském počtu na Mělník. Také kněží evangelických dostavil se velký počet z daleka a široka. Až ze severovýchodní Moravy ze Vsetína přijel duchovní správce vsecké osady.

Knižtičkárna J. Jelena na Mělníce. Nákt. ev. církve

Slavnost sama počala z radnice, kdež po 10. hodině sešli se oficiální činitelé slavnosti. O půl 11. hodině vyšel ze síně radnice slavnostní průvod. Zahájilo jej důstojné kněžstvo evangelické (následuje výčet třiatřiceti jmen).

Za duchovenstvem kráčela družička sl. Čechová, presbyterstvo zdejší církve v čele s p. Václavem Karelem, ředitelem mělnického cukrovaru, pak pp. okr. hejtman Blíženec, okr. soudce Neumann, hlavní berní Čížek, vrchní berní inspektor Herrman a poštovní správce Stránský jako zástupce úřadů zeměpanských, za město Mělník purkmistr p. Schrenker a radní pp. Viktor Vávra, dr. Pöschl, V. Haupt, Jan Matoušek, inž. Josef Ďorc a František Šimek, zástupcové okres. výboru pp. Nebeský z Radouně, Hausmann z Vrbna atd. Množství obecnstva doplňovalo vzácný a nevidaný průvod ten, při němž zpíván zpěv písně *Hospodine*, ještě stává.

Když průvod došel ku chrámu, kupilo se na všech prostorách lidu k umačkání. Kněží vstoupili na schody, vykonali modlitby a příslušné obřady. Na to zazněl zpěv žalmu 24., na věži rozezvučely se všechny zvony, průvod vstoupil do chrámu. Při tom aktu nastala tlačeniice, nedůstojná významu dne. Zde vykonána obřadná pobožnost, při níž dle jednosvorného úsudku přítomných výtečnou řeč promluvil světitel chrámu vdp. Čeněk Dušek, řečník na slovo vzatý. Slavnostním řečníkem byl i dp. Fr. Kalda z Proseče.

Nové zvony, 28. 10. 1935

Pod širým nebem zatím kázal dp. L. B. Marek z Loun. Kázání jeho bylo čistě moralistní. Je jisto, že dp. řečník měl dosti posluchačstva katolického, jež bedlivě sledovalo jeho vývody. O 1. hodině odpoledne skončeno vysvěcení evangelického re-formovaného chrámu Páně.

Officiální účastníci slavnosti sešli se pak ku slavnostnímu banketu, na němž pro-neseny četné přípitky. Znalec vybroušeného vkusu se vyslovil, že obsah přípitků byl vybrán, forma znamenitá. S nadšením a důstojně tak provedena slavnost, jež pro evangelíky našeho okresu je vybraným historickým dnem.“

Slavnost posvěcení kostela byla podmanivá i proto, že vinice Da-mianka, první vinice s burgundskou révou v Mělníku, zrušena ne-byla a kostel obklopovala. V rohu vinice stál stánek z kamene, s ka-mennými deskami, jejichž text hlásal, že tuto vinici založil Karel IV. Později, dnes asi přesné datum nezjistíme, byl altánek s deskami odstraněn. O dalším osudu historické vinice sbor jednal v roce 1933 a došel k závěru, že vinice má být i nadále uchována i s deskou umís-těnou na nároží a označující tuto vinici jako vinici „U Karla IV.“. Také v roce 1943 zápis staršovstva zachycuje zprávu o vinici a o chys-tané úpravě okolí chrámu. Další osudy vinice již nelze snadno vy-stopovat.

Při větším úklidu kostela a presbyteria v roce 2001 byly nalezeny čtyři písčincové kvádříky. Dva s reliéfy, s reliéfem hlavy Karla IV. a s re-liéfem svazku sazenic vinné révy, další dva s nápisy, první o Karlu IV. a druhý s nápisem „Památka požehnání“. Pracovníky mělnického muzea bylo potvrzeno, že kvádříky jsou jedinečnou hodnotou a na Mělnicku nemají obdobu. Projevili o ně veliký zájem, ale z roz-hodnutí staršovstva zatím zůstávají v péči a vlastnictví sboru.

Doba uplynulých 110 let, pro dnešní sedmdesátníky z velké části prožitá, pro mládež zasutá minulost, dramaticky zvrátila poklidný chod rakouské monarchie, kdy stavba kostela vyrostla. Vichřice dvou válek nebývalých rozměrů, revoluční poryvy nacionálního a třídního hnutí bořily a ničily všechny a všechno, co se v jejich víru ocitlo. Zasáhly i věž našeho kostela a strhl jeho zvony.

Zápis ze schůze staršovstva konaného 12. dubna 1942 obsahuje bod následujícího znění: „Odevzdání zvonů: br. předseda sděluje, že podle nařízení budou dva zvony naše sejmuty v pondělí 13. dubna 1942 a do skladiště městského úřadu odevzdány. Původně měly být odevzdány všechny tři zvony, což později změněno, a povoleno, aby jeden zůstal. Zůstane zvon nejstarší Komenský.“ Dále zápis pokračuje textem: „Funkcionáři staršovstva učinili opatření, aby

zvuk zvonů byl zachycen na památku na gramofonovou desku. Zvuk zachytili 10. dubna 1942 dva pracovníci firmy Kratochvíl z Domažlic, při tom vzešla tato vydání: za natočení 400 Kč, za desku 40 Kč a cestovné. Schváleno tyto výdaje zaplatiti. Poněvadž při natáčení nesměl býti hlas zvonů žádným vedlejším zvukem rušen, byl požádán příslušný úřad, aby všechny provozy byly zastaveny. Úřad s ochotou vyhověl.“

V kronice bratra **Wajse** z roku 1942 je poznamenáno: „*Jako za minulé války, tak i nyní se musel sbor rozloučiti se dvěma zvony: jeden z nich se po skončení války podařilo najít a nepoškozený byl vrácen na své místo...*“

V současné době na věži jsou zavěšeny dva zvony. Spodní zvon **Komenský** je největší, měří na výšku 74 cm, v průměru 100 cm a nese nápisy: J. A. Komenský, „*Živ buď, národe, posvěcený Bohu, neumírej, muži tvoji ať jsou bezpočtu!*“ Na opačné straně je psáno: Kolos. 3,4 „*Kristus život náš.*“ Zvonař: Peter Hilzer, K. uk. Hof-glocken Ciesser in WR Neustat 1897.

Horní zvon **Hus** je nejmenší, výšky 50 cm, průměru 66 cm. Na něm jsou nápisy: M. J. Hus, „*Věrný křesťane, hledej pravdy, slyš pravdu, uť se pravdě, miluj pravdu, drž pravdu, braň pravdu až do smrti.*“ Nápis pokračuje na druhé straně citátem Jan 8,32 „*Poznáte pravdu a pravda vás vysvobodí.*“ Zvonař: ulil R. Herold, v Chomutově 1935.

Místo třetího zvonu **Blahoslav** je prázdné. V roce 1945 byl identifikován v Hamburku, ale z dnes neznámých důvodů zpět dovezen nebyl. Zachovala se pouze fotografie. Měl (pokud ještě existuje, pak má) výšku kolem 80 cm. Visel v úrovni zvonu horního. Bývalý mléčnický farář Jan Opočenský podnikl o jeho vrácení nesmělý a neúspěšný pokus. Bude současné vedení sboru smělejší a úspěšnější?

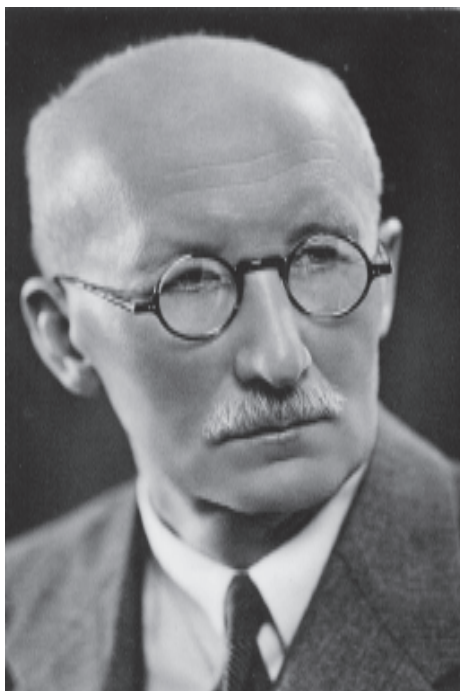
Dvacáté století plné zvrátů a krizí nezasáhlo jenom zvony kostelní věže. I národy a státy, stejně tak i jednotliví lidé, prožívali vyzdvižení na vysoká místa a zpětné pády. I struktura společenského bytí zaznamenala trhliny a praskliny nejrůznějších směrů, tvarů, šrámy v myslích a vědomí, posun v chápání světa a sebe sama. Zatímco při svěcení kostela „*se na všech prostorách kupilo lidu k umačkání*“ a poté když „*průvod vstoupil do chrámu, nastala tlačeniice...*“, dnes by účastníkům nedělních bohoslužeb stačila polovina lavic. Vše, jak víme, je pomíjivé a cesty Páně jsou nevyzpytatelné. Věříme, že bude-li to vůle Boží, naši potomci za devadesát let oslaví další a významnější jubileum našeho kostela.

Oldřich Rejchrt

PROF. THDR. FRANTIŠEK ŽILKA

1. června 1871-9. února 1944

Rodák z Českomoravské vrchoviny, narodil se v Dolní Rozsíčce u Nového Města na Moravě.

Na rodinném statku, který byl po staletí v držení jednoho rodu, poznal František staré tradice, ale i tvrdý život, který se vtiskl do jeho práce a který formoval jeho osobnost.

Studoval na gymnáziu v Brně a patřil vždy k těm nejlepším žákům. Nábožensky se mu dostalo vedení od faráře Františka Šebesty z Nikolčic, který se od roku 1877 věnoval výchově brněnské středoškolské mládeže. Po maturitě pokračoval Žilka ve studiích bohosloví a filosofie na různých univerzitách. Studoval krátce ve Vídni, dále pokračoval v Německu v Halle, ve skotském Edinburghu a švýcarském Lausanne. Tyto pobyty v cizině utvořily z českého studenta muže světového formátu.

Po ukončení studií začal jako vikář v Čáslavi (1896–1898). Začátky byly skromné a přece významné. Na čáslavské faře působil vedle tehdy snad v církvi nejpracovitějšího faráře Františka Kozáka (1857–1926). Tento nadšený, literárně činný, vzdělaný a všestranný farář se širokým rozhledem uvedl mladého muže do církevní práce. V této době vydal Žilka svůj spis o Františku Palackém (1898) a začal pracovat na výboru z Husových spisů.

Krátce působil jako diasporní kazatel v Táboře (1899–1901). Sbor zde byl malý, rozptýlený po celé jižní a západní oblasti Čech. Už zde si však získal František Žilka úctu všech, jimž šlo o duchovní život a náboženskou opravdovost.

15. prosince roku 1901 byl rozhodnutím mělnického staršovstva zvolen a povolán do nově vzniklého reformovaného sboru v **Mělníku**.

František Žilka se obětavě chopil práce. Jeho příchodem dostal sbor faráře vynikajících vlastností. Po jeho boku stála jeho pracovitá a vzdělaná žena, Marie Žilková, rozená Neumannová (1882–1967).

Žilka si svým taktem a hlubokou vzdělaností i světovým rozhledem získal vážnost v celém sboru, městě a v širokém okolí. Spolupracoval se sesterskými církvemi v cizině, cestoval a upozorňoval na naši českou evangelickou církev.

V těchto letech se stal Mělník středem pozornosti. Byl to sbor, jehož farář představoval pevný směr a vykazoval se jedinečnými výsledky.

Jednou z nejvýznamnějších Žilkových spolupracovnic v mělnickém sboru byla obětavá sestra Marie Köhlerová. Učitelka, která vedla nedělní školu a **sdržení** mládeže. Uměla v dětech a v mládeži získat pozornost a zájem o historii, jak z hlediska náboženského, tak kulturního a sociálního. Pracovala ve sboru s láskou celý život a František Žilka si její práce velmi vážil a vysoce cenil.

Veřejná a výchovná činnost byla velmi důležitou složkou práce Františka Žilky. Již od začátku byl hledaným řečníkem a debatérem. Jeho přednášky zaujaly nejen členy sboru, ale i nejširší veřejnost.

Dovedl jasně a srozumitelně připravit svá kázání, která byla u posluchačů přijímána s vděčností a láskou. Například univerzitní profesor Tomáš Garrigue Masaryk jel z Prahy do Mělníka na kole, aby si poslechl zajímavý výklad Písma.

Významná byla i Žilkova činnost literární. Jeho překlady z němčiny a angličtiny z literatury krásné i odborné byly vždy vzorem překladatelské činnosti. Žilka pořídil lidové vydání Husových děl, napsal spis Jan Hus (1903), Karel Havlíček (1907), Jan Kalvín (1909) a další práce.

Svémi články v různých církevních a teologických časopisech se stal uznávaným představitelem mezinárodních církevních vztahů. Na jeho návrh se konal v Praze mezinárodní sjezd, kde se naše reformovaná církev čestně reprezentovala a František Žilka jako sekretář a překladatel udivoval znalostí cizích jazyků.

V roce 1919 byl František Žilka jmenován prvním profesorem novozákonní vědy na Husově **bohoslovecké** fakultě. Na fakultu vstoupil tehdy s čestným doktorátem pařížské bohoslovecké fakulty. Novo-

zákonní obor bylo nutno zformovat a vytvořit pro studenty základy pro studium Nového zákona. Žilka podával tuto vědu přesvědčivě a jasně, dovedl problémy řešit a vedl studenty k samostatnému stanovisku. Jako profesor Nového zákona pociťoval odpovědnost za budoucí rozvoj své disciplíny. Napsal kromě řady článků např. Dějiny světových náboženství (1924), Dějiny novozákonní doby (1925), Podobenství Ježíšova (1930), Ježíšovo kázání na hoře (1931), Ježíš Kristus I-II (1942, 1947) a Apoštol Pavel (vydáno až r. 1984).

Jeho nejznámějším dílem a vrcholem jeho vědecké práce je překlad Nového zákona (poprvé 1933), který naznačil cestu k ekumenickému překladu a byl kritikou hodnocen velmi příznivě.

Teologicky se Žilka orientoval na díle německého biblisty a historika rané církve Adolfa von Harnacka a přiklonil se k tzv. svobodnému protestantismu. Žilka byl vhodným a šťastným představitelem svobodného protestantismu, protože se snažil obhájit v církvi kritické bádání o bibli a ochránit tak křesťanskou věrouku před ustrnutím. Současně si byl vědom duchovní odpovědnosti biblické vědy za život církve. Uplatnil ji sám ve své rozsáhlé práci v ekumenickém hnutí, která český protestantismus uvedla na evropské církevní fórum, a v programovém spise Naše křesťanství (1941). Ten se stal bilancí jeho díla, které bylo ještě za jeho života oceněno čestnými doktoráty univerzit v Montpellier, v Edinburghu a v Rize.

Vedle uvedených Žilkových prací existují stovky studií a článků v nejrůznějších časopisech. Nejvíce např. v časopise Kalich, jehož byl Žilka v letech 1922 až 1941 redaktorem, v Kostnických jiskrách, Českém bratru, ale i v německých časopisech Christliche Welt a Evangelisches Deutschland.

František Žilka byl činným na synodech naší církve, v Kostnické jednotě, a kdykoliv byl požádán o nějakou činnost pro církev, nikdy neodmítl. Stal se jedním ze zakladatelů a předsedou Evangelického díla. Spolupracoval s evangelíky z Německa, zvláště se Spolkem Gustava Adolfa (Gustav-Adolf-Werk), ale i s bratry z Maďarska. Tyto zahraniční styky potvrzovaly jeho ekumenické přesvědčení, toleranci a úctu k ostatním církvím. Také snahu o to, aby křesťanství znamenalo spolupráci různých národů na základě duchovního sblížení a bratrství.

V roce 1939 odešel František Žilka do výslužby. Zemřel 9. února 1944 a je pochovaný na evangelickém hřbitově na Mělníku.

Českobratrská církev evangelická se s ním rozloučila jako se svým „milovaným duchovním pastýřem, výmluvným a horlivým kazatelem a svědkem evangelia, posledním superintendentním náměstkem bývalé reformované církve, plodným spisovatelem, vychovatelem bohoslovců, překladatelem Nového zákona, významným synem církve, známým v širé oblasti světových církví evangelických, tichým a skromným Českým bratrem. Učencem, který byl pokorným učeníkem království nebeského.“

Žiřina Kasáčková

Prameny:

Archív FS ČCE v Mělníku

Evangelická teologická fakulta - Sborník k 75 letům fakulty

Kalich XIX /4 (15. 8. 1941)

Kutílek, Vladimír: 80 let chrámu Páně evangelické církve na Mělníce

Smuteční oznámení vydané Synodní radou Českobratrské církve evangelické

4. listopadu 1858 Velvary–13. srpna 1924 Mělník

Práce v nově vzniklém mělnickém sboru, na které se podíleli mnozí laičtí bratři a sestry, byla velmi náročná a odpovědná. První místo v této řadě spolupracovníků faráře Františka Žilky patří učitelce Marii Köhlerové.

Marie Köhlerová vystudovala nejdřív obchodní školu Ženského výrobního spolku českého (spolek byl založen roku 1871 Karolinou Světlou) v Praze. V letech 1876–1878 se vzdělávala v C. k. českém ústavu ku vzdělání učitelek také v Praze. Krátce učila v Pelhřimově, a pak nastoupila jako odborná učitelka v Mělníku. Její práce nebyla nikdy snadná, ale byla vždy příkladem pro ostatní.

Sestra Marie Köhlerová položila základy ke vzniku nedělní školy v mělnickém sboru. Tato činnost zůstala do konce jejího života středem její obětavé práce. Měla v sobě zvláštní dar, jak podat a přiblížit každou biblickou lekci a upoutat pozornost malých, ale i větších dětí.

Z nedělní školy vyrostlo sdružení mládeže, které bylo bohatou lidovou školou. Sečtělост Marie Köhlerové a její láska k literatuře české i klasické působily příznivě na mládež mělnického sboru.

Náboženství mělo ráz praktického bratrství. Dříve než sbory začaly uvažovat o potřebě sborové sestry, měl mělnický sbor už sestru Köhlerovou. Nebyla to ovšem zásluha sboru, ale jen její obětavost a horlivost.

Také mělnický osvětový a vzdělávací sbor měl v ní schopnou a vzdělanou představitelku. Její přednášky o Husovi, Komenském, o českých dějinách bývaly vyhledávány a zaujaly vždy svou mistrnou formou. Měla také vždy upřímný zájem o veřejný život a o osudy národa.

V době 1. světové války se v Mělníku objevila naléhavá potřeba postarat se o mnoho opuštěných a zanedbaných dětí. Byla to Marie Köhlerová, která se mezi prvními začala starat o jejich záchranu.

Pomáhala v sirotčinci a neznala mezi dětmi rozdíly, když šlo o pomoc a křesťanskou lásku. Sestra Köhlerová prožila skoro celý svůj život v Mělníku, 40 let obětavě sloužila bez nároku na uznání.

Zemřela 13. srpna 1924 a je pochovaná na našem evangelickém hřbitově v Mělníku.

Jiřina Kasáčková

Prameny:

Kutílek, Vladimír: 80 let chrámu Páně evangelické církve na Mělníce

Pozůstalost po Marii Köhlerové v archívu evangelického chrámu v Mělníku

V roce 1930, za působení bratra faráře *Josefa Kantorka*, který do Mělníka přišel roku 1920 z Ledčic, měl mělnický sbor díky přestupovému hnutí a působení svých farářů už 2180 členů. Vzrůstající počet členů sboru přiměl staršovstvo k přemýšlení, jak usnadnit sborovou práci po stránce nábožensko-kulturně-výchovné. Zde byl patrný vliv prvního faráře Františka Žilky. Jak píše ve sborové kronice farář Bohumír Šuchman: „*Farář Žilka vyšel z období tzv. teologického liberalismu a stal se zastáncem svobodného protestantismu. Toto jistě poznamenalo i jeho sborovou činnost, která nese na sobě silné stopy nábožensko-kulturní.*“

Staršovstvo začalo uvažovat o stavbě Husova domu. Mnoho členů sboru si přálo, aby byla sborová práce po vnější stránce usnadněna vybudováním vhodných místností pro přednáškovou činnost, pro cvičení zpěvu, vyučování dětí v nedělní škole, pro setkávání mládeže.

Už v roce 1930 připravil architekt Václav Nový rozpočet na stavbu Husova domu. Tehdy činil celkový obnos téměř 207 000 Kč.

Václav Nový (narozen 19. prosince 1889 v Hostíně) studoval klasické gymnázium v Praze, na přání strýce ale v kvartě studium opustil

První fara, postavená roku 1903, rok 1937

a vyučil se na stavební škole. Stal se zednickým mistrem. V roce 1919 nastoupil jako stavitel na stavbě Kreditní banky v Lublani v Jugoslávii, v Lublani také další roky zůstal. V roce 1924 se Václav Nový už s manželkou Květou, rozenou Derfovou z Býkve, a dcerou vrátili definitivně do Čech. V Mělníku založil Václav Nový vlastní stavební firmu. V našem městě zůstalo nemálo budov, které jeho firmu připomínají (kromě mnoha jiných např. Masarykův kulturní dům, Okresní hospodářská záložna, Maglišova parní pila, různé vily, rekonstrukce spořitelny, nemocnice). V roce 1952 byla jeho firma znárodněna a Václav Nový, architekt a stavitel, pak pracoval jako technická síla, podřízený svého bývalého políra. Zemřel 12. prosince 1960. V roce 2006 byl Václavu Novému in memoriam udělen Stříbrný řád města Mělníka

Začátkem ledna 1931 bylo z členů sboru ustaveno volné sdružení pro výstavbu Husova domu. V dalších letech se sbor potýkal s nedostatkem financí, ale sdružení se nakonec podařilo opatřit prostředky pro stavbu.

Správcem sborových budov byl už od roku 1928 člen staršovstva mělnického sboru Ing. Dr. J. B. Zelený.

Ing. Dr. Jan Bohuslav Zelený byl přednostou městského stavebního úřadu. Za jeho činnosti byly postaveny a obnoveny velké budovy jako okresní úřad, radnice, budova pošty, okresní hospodářská záložna. Podílel se na plánech ke stavbě Masarykova kulturního domu. V květnu 1945 se stal Ing. Dr. J. B. Zelený předsedou MNV v Mělníku. V roce 1946 svou úřední práci v Mělníku ukončil a odešel do Prahy. V roce 2006 byl Ing. Dr. J. B. Zelenému in memoriam udělen Stříbrný řád města Mělníka.

Změna k lepšímu ve finanční situaci sboru umožnila začít se stavbou Husova domu v roce 1937. 20. února 1937 bylo k dispozici na stavbu Husova domu 261 587,20 Kč.

Základní kámen byl položen 7. března 1937. Při kladení vystoupil poprvé i nově ustavený (přesně 14. ledna 1937) pěvecký sbor. Ještě v roce 1937 byla stavba dokončena a předána svému účelu. Stavbu navrhli stavitel Václav Nový a Ing. Dr. J. B. Zelený, stavbu vedl Václav Nový. V budově jsou dva sály oddělené skládací dřevěnou stěnou. Celkové náklady na stavbu i se zařízením činily asi 350 000 Kč. Původní přízemní fara z roku 1903 byla při stavbě Husova domu přestavěna do nynější podoby jednopatrové budovy.

Slavnostní otevření Husova domu se konalo 24. října 1937. Při slavnostních bohoslužbách kázal **ThDr.** Josef Křenek z Prahy, farář sboru u Klimenta. Po bohoslužbách předal stavitel Václav Nový stavbu staršovstvu a synodní senior **ThDr.** Josef Souček Husův dům otevřel. Při otevření Husova domu vystoupil také pěvecký sbor. Bratr Antonín Štěpán z Daňovsi věnoval sboru tehdy koncertní křídlo, aby tak podpořil činnost pěveckého sboru. Křídlo dodnes slouží při koncertech v Husově domě. Den pokračoval slavnostním večerem s proslovy, hudebními vystoupeními a zpěvem.

Na poslední straně pozvánky ke slavnostnímu otevření Husova domu čteme pozvání: „*V sále Husova domu budou konány každou neděli přednášky, a to střídavě pro mládež odpoledne a večer pro širší veřejnost. Navštěvujte tyto večery. Navštěvujte sborové čajové večírky, biblické hodiny a všechny podniky, které sbor bude pořádati.*“

Libišský farář Břetislav Hladký píše staršovstvu sboru v Mělníku dne 8. listopadu 1937: „*Staršovstvo libišského sboru projevuje radost nad významným kulturně-náboženským činem, kterým je postavení Husova domu na Měl-*

*Kladení základního kamene Husova domu 7. 3. 1937.
kostelník Jan Lhotský a farář Josef Kantorek*

Stavba Husova domu, 22. 4. 1937

Stavba 3. 5. 1937

níku, a přeje tamnímu sboru, aby z něho vycházely opravdové duchovní podněty nejen do sboru, ale i do veškeré veřejnosti.“

Po obsazení Sudet sloužil Husův dům jako útočiště uprchlíků z obsazeného pohraničí. Do malého sálu byla umístěna třída odborné školy pro ženská povolání, která opustila Litoměřice. B. Šuchman píše: „*Protektorátní tíseň nyní přiváděla mnohé pod mělnickou kazatelnu, kde nalézali potěšení ve dnech osobní i národní bolesti. I mládež se shromažďovala pod vedením bratra vikáře Svobody a ve sboru nalézala místo pro svoji sevřenou a omezenou činnost. A tak sbor přečkal hrozné dny okupace a vyhlížel konce války i útrap našeho lidu, i když činnost jeho byla různými zásahy okupantů omezována.“*

Otevření Husova domu 24. 10. 1937, mluví br. Procházka, o dům opřel F. Žilka

Otevření Husova domu 24. 10. 1937

Husův dům v roce 1937

Ve dnech 14.-18. ledna 1942 se v Mělníku konala hojně navštívená zimní škola mládeže.

V zimním období, s výjimkou velkých svátků, se lidé scházejí k bohoslužbám ve velkém sále Husova domu, aby se ušetřilo topivo.

Na konci války při přestřelkách byla svržena puma u vchodu do Husova domu, výbuch otřásl budovami a poškodil je. Kostel i Husův dům byly opraveny, ale následky zůstaly.

Farář Josef Kantorek odešel na odpočinek roku 1952. Z Liberce po ztrátě státního souhlasu přichází do mělnického sboru sloužit v roce 1953 farář *Bohumír Šuchman*. Padesátá léta jsou poznamenána politickým a ideologickým tlakem na církev, faráře i sbory. Je to období tuhého útlaku veškeré veřejné činnosti sboru. Ubývá členů sboru, politické změny a kolektivizace zemědělství nesmírně otřásly životem duchovním i hospodářským. Klesají příjmy, neklesají však finanční potřeby na údržbu sborových budov. Přesto byla v této době úsilím faráře i věrných členů sboru vyměněna krytina na střeše kostela i Husova domu, kostel byl vymalován a bylo natřeno vnitřní vybavení.

Na jaře roku 1960 probíhalo jednání mezi předsedou Okresního národního výboru v Mělníku Vlastimilem Tomkem, okresním církevním tajemníkem Placatkou a farářem B. Šuchmanem. 5. března

1960 píše V. Tomek: „Při předběžném jednání o vyhledání nového pionýrského domu došly příslušné orgány k názoru, že by bylo možné i vhodné, aby bylo využito dosavadního Husova domu jako střediska pionýrské organizace. . . Jsme toho názoru, že k modlitebním účelům by bylo možné používat dosavadního kostela, kde se konají i jiné církevní obřady a dosavadní Husův dům by mohl být použit pro daleko větší okruh mládeže i k její výchově. Předání Husova domu, který je majetkem vaší církve, do vlastnictví pionýrské organizace, by bylo činem, který by pomohl právě těm nejmenším, pro které připravujeme tu nejkrásnější budoucnost.“ Staršovstvo v čele s farářem Šuchmanem, který se obrátil také na synodní radu, odpovědělo obsáhlým dopisem, kde vysvětlilo svoje zamítavé stanovisko. Husův dům se podařilo zachovat pro sbor.

V polovině roku 1973 odešel bratr farář Šuchman do důchodu a do sboru byl zvolen nový farář *Josef Kejř*, naposledy farář v Kolíně. Husův dům prodělal díky neúnavné práci bratra faráře Kejře významné změny. Do Husova domu byl zaveden plyn, což zvláště v zimě zvýšilo účast na shromážděních v neděli i v týdnu. Zásadní úpravy interiéru Husova domu proběhly v roce 1985 podle návrhu architektky Marie Jiříčkové z Prahy, která je spolu se svojí maminkou také autorkou tapiserie na stěně ve velkém sále. Našlo se tehdy dost ochotných rukou i peněz díky darům členů sboru nebo přátel sboru ze zahraničí. Všechny projevy solidarity byly velkým povzbuzením v dobách, kdy státní dohled nad činností faráře i sboru působil nejrůznější obtíže a trápení. Tlak na omezení činnosti sboru na veřejnosti v letech normalizace pokračoval, i práce uvnitř sboru byla stále sledována a kontrolována.

Rok po odchodu bratra faráře Josefa Kejře v roce 1989 do Karlových Varů administroval mělnický sbor z Liběchova tehdejší vikář poděbradského seniorátu Petr Melmuk. Staršovstvo v té době zajistilo nutnou výměnu střešní krytiny na vestibulu Husova domu. Zahájilo také generální opravu kostela, kterou po odborné stránce řídil člen staršovstva, bratr Miroslav Horák.

V nové politické situaci v zemi přišel do sboru roku 1990 farář *Jan Opočenský*, tehdy z Krabčic. I za jeho působení se v Husově domě leccos změnilo: byly upraveny záchody, presbyterna, vyměněna topná tělesa, přemístěna sborová kuchyňka. Husův dům sloužil dál pravidelným sborovým shromážděním, kromě toho jeden čas také hudební škole, konaly se v něm koncerty, setkával se zde TenSing, připravovaly vánoční hry. Bylo zhotoveno větší podium, které lze

připojit se stávajícímu stupínku, a tak rozšířit prostor ke koncertování a vystoupení dětí. Jan Opočenský píše: „*Mladí lidé se k nám nebojí přijít a užít sborový prostor. . . , kéž sneseme to, jak to dělají a kéž oni zase smějí cítit, že křesťané jsou svobodní lidé a mají co nabídnout.*“ Prostory Husova domu sloužily bazarům a dodnes i cvičení žen.

V době povodně v létě roku 2002 našlo v Husově domě díky iniciativě členů mělnického sboru i celé církve praktickou pomoc mnoho lidí, kteří při záplavách přišli o všechn svůj majetek. V Husově domě bylo vytvořeno dobrovolnické krizové centrum Diakonie. Odtud se rozjížděli dobrovolníci do postižených oblastí a pomáhali likvidovat škody. V hostinském pokoji byl zřízen stálý sociální šatník pro potřebné (později byl přemístěn do azylového domu v Mělníku).

V roce 2005 byly z daru bratra Ladislava Fadrhonce zakoupeny do Husova domu varhany.

V současnosti, po příchodu farářky *Hany Pfannové* v roce 2005, se nadále členové sboru setkávají v prostorech Husova domu k různým shromážděním. Také YMCA a TenSing užívají Husův dům pro svoje účely. Připravujeme přestavbu hostinského pokoje. Chceme do něho vestavět malé sociální zařízení, aby hosté mohli u nás přebývat důstojně a v jistém soukromí.

Husův dům žije. Jsme tomu rádi. Kolik sil, energie, přemýšlení, práce, zápasů s úřady stálo bratry a sestry před námi, aby ho vybudovali a udrželi pro sbor. Je na nás, abychom v jejich úsilí pokračovali. Kéž je naše práce nesena především vírou v Pána Boha, láskou k druhým lidem a nadějí pro budoucnost.

Hana Pfannová

Prameny:

Archív FS ČCE v Mělníku

Hrozen, sborový časopis ČCE v Mělníku, ročník I, mimořádné číslo, 09/2001

Hrozen, ročník II, číslo 5, 07/2002

Kutílek, Vladimír: 80 let chrámu Páně evangelické církve na Mělníce
Mělnická radnice, 11/2006

Pozvánka na slavnostní bohoslužby při 50. výročí posvěcení chrámu Páně na Mělníce, dne 17. srpna 1947

Šuchman, Bohumír: Kronika sboru mělnického

Wajs, Miloslav: Kronika českobratrského evangelického sboru na Mělníce

---

VZPOMÍNKY NA ČINNOST PĚVECKÉHO SBORU
ČCE V MĚLNÍKU ZA SEDMDESÁT LET
OD JEHO ZALOŽENÍ

Byla jsem požádána, abych napsala o práci pěveckého sboru evangelického sboru v Mělníku od jeho založení před neuvěřitelnými sedmdesáti lety. Je to pro mne čest, radost, ale i velká zodpovědnost.

Ihned v úvodu musím uvést, že budu čerpat údaje jednak z kroniky pěveckého sboru, o jejíž vnější úpravu byli z rozhodnutí členstva požádáni sestra Marie Poršová a knihař bratr Josef David. Členové a příznivci pěveckého sboru byli vyzváni písemně k napsání vzpomínek na činnost ve sboru. Proto tato kronika je až na výjimky kronikou vzpomínkovou, ne záznamem o faktech činnosti pěveckého

Rok 1925, sdružení mládeže farního sboru ČCE Mělník, jehož převážná část byli pěvci pěveckého sboru mládeže.

Zadní řada zleva: dirigent Joachimstál ml., dirigent Jaroslav Vrba, jeho bratr Václav Vrba, dirigent pohřebního sboru br. David. 1. řada uprostřed farář Josef Kantorek, vpravo jeho žena Vlevo s. Krajníková, později předsedkyně sdružení mládeže.

sboru. Mohu však s velkou radostí konstatovat, že ze všech příspěvků vyznívá láska ke zpěvu duchovních písní, vděčnost za opravdovou bratrskou atmosféru v pěveckém sboru a především chvála Tomu, kdo člověku velký dar zpěvu dal, Stvořiteli, Pánu nebes i země.

Protože pěvecký sbor nemohl najít stálého a pravidelného kronikáře, ujal se tohoto úkolu můj tatínek Václav Vrba, navíc k funkci předsedy sboru.

Pěveckému sdružení, které slaví 70 let od svého založení, předcházela velmi čilá a záslužná činnost pěveckého sdružení mládeže. Pěvecký sbor mládeže sloužil sboru při bohoslužbách, při pohřbech, ale mnohdy i pro veřejnost mimocírkevní poctivě a dobře řadu let (podle dochovaných fotografií to byla asi léta 1925–1935). V tomto období vedli sbor bratří Josef Joachymstál starší, dále jeho syn Viktor. Po jeho odchodu na studia učitel Jaroslav Vrba, bratr mého otce. Po jeho sňatku a odchodu z Mělníka vedla sbor sestra učitelka Marie Lochmanová z Církve československé husitské. Spolupráce naší a československé církve byla tehdy velmi úzká a vpravdě bratrská. O práci pěveckého sboru při sdružení mládeže nejsou žádné zápisy a bylo proto možno čerpat jen ze vzpomínek účastníků.

Pěvecký sbor Mělník, rok 1935. Poslední řada vpravo dirigent Emil Pospíšil. Na fotografii je patrné, že členové již „odrostli“ mládežnickým létům, proto 1937 založen pěvecký sbor.

Mnozí bývalí sdružení zjistili, že jim již léta mládežnická odešla, ale přesto sborově zpívat chtěli dál, a to nejprve Dárci hudebního sluchu a **zpěvného** hlasu Pánu Bohu. Sestra Lochmanová pro množství úkolů požádala o uvolnění z funkce dirigenta a bylo nutné jí za její mimořádnou ochotu vyhovět.

Mezi členy pěveckého sboru nastal smutek - nebyl dirigent. Ale jak se říká, je-li nouze nejvyšší, pomoc Boží nejbližší. Na Mělník se přiženil do evangelické rodiny bratr učitel Emil Pospíšil, dlouholetý člen sdružení Jihočeských učitelů, výborný muzikant, houslista, pěvec a dirigent. Byl požádán o vedení sboru a práce ihned začala.

Byl přijat návrh vytvořit samostatný pěvecký sbor s vlastním výborem, i když samozřejmě v rámci mělnického evangelického sboru.

14. leden 1937 je datem utvoření pěveckého sboru, jak ho máme v paměti.

Sbor pilně cvičil a již 7. března 1937 mohl zpívat při kladení základního kamene k Husovu domu a 24. října 1937 při jeho otevření. Přišla těžká léta 1938, 1939 a další, která poznamenala celý národ, ale i náš pěvecký sbor. Přesto sbor pracoval a zpíval! V těžké situaci nacvičil celovečerní program národních písní, který přednesl 10. dubna 1938 v Husově domě. V roce 1940 opět na Mělníce, ale také ve Mšeně, Jelenicích, na Pšovce a v Buškovících. Ohlas na tyto koncerty byl v době okupace ohromný.

Nastala hrozná heydrichiáda! Členové pěveckého sboru přesto neodcházejí od své práce a snaží se opět písní, tentokrát duchovní, potěšit a posílit posluchače. Třeba zdůraznit, že jen docházení do zkoušek bylo v tak napjaté době spojeno s velkým nebezpečím.

V listopadu 1942 se uskutečnil koncert v Husově domě, při němž v pěveckém sboru zazpívalo deset sborů se dvěma sóly, převážně skladby profesora Jaromíra Urbance. Sóla přednesla sestra Anna Vrbová.

Autor byl přítomen a byl velmi spokojen s výkonem všech zúčastněných. Jako uznání a odměnu pěvcům i dirigentovi věnoval mělnickému pěveckému sboru skladbu „Heslo mělnické“ na slova Žalmy 95: „Pojďte a zpívejme Hospodinu.“ K radosti z dobře vykonané práce se ale přiřadil smutek z toho, že s námi již nemohli zpívat sestra Marie Černická a její syn Mirek. Byla to sokolská rodina, Němci zatčená a později v Mauthausenu umučená.

Navzdory těmto těžkým dobám přicházejí do našich řad stále noví členové, je nás čtyřicet devět!

V roce 1943 byly uskutečněny koncerty duchovních písní v Libiši a ve Mšeně, mimo pravidelnou pěveckou účast při všech svátcích. Velkým podnikem toho roku byl koncert národních písní v Buškovicích, o který jsme byli požádáni bratrem Jaroslavem Vrbou, tehdejším ředitelem školy. (Jak již uvedeno v úvodu, byl tento bratr Vrba kdysi jedním z dirigentů pěveckého sdružení mládeže).

Ohlas obecenstva byl opět úžasný – rozumělo! Do Byškovic jsme 20. června odjízďeli od Husova domu na valníku, taženém koňmi. Byla válka, tedy žádný autobus!

Rok 1944 proběhl v běžné práci a již tu byl rok 1945 a neuvěřitelný konec 2. světové války. Při děkovných bohoslužbách zaznělo „Mělnické heslo“ a Urbancův „Otčenáš“, v němž byla prosba „Změň mocí svou zem v lásky království“, připojena byla ještě Urbancova „Modlitba za vlast“.

Než napíšeš o práci v nabyté svobodě, musím se alespoň v krátkosti zmínit o zvláštním úseku práce pěveckého sboru, a to o zpěvu při církevním pohřebním rozloučení. Službu písní při pohřbech vykonávali někteří členové pěveckého sboru za velmi obětavého řízení bratra Davida. Byla to služba náročná, a to za každého počasí, v den všední, ale nejvíc v sobotu nebo v neděli. A bývalo velmi často třicet až čtyřicet pohřbů za rok. Zhruba od roku 1948 se počet církevních pohřbů snižoval, o to víc považoval pěvecký sbor za svou povinnost tyto pohřby doprovodit zpěvem duchovních písní. Změnou politického režimu se bývalí samostatní pracovníci stávali pracovníky národních podniků a uvolňování z pracoviště bylo stále obtížnější. Za působení bratra faráře Bohumíra Šuchmana jsme museli z těchto objektivních příčin zpěv při pohřbech ukončit.

Vracím se k činnosti pěveckého sboru v nové svobodě po roce 1945, která přináší radost, ale i nové problémy. Mnozí členové pěveckého sboru odcházejí z nejrůznějších důvodů z Mělníka.

Stáváme se členy podřípského seniorátu, kde se z iniciativy bratra faráře Bohumila Honců a bratra seniora Zdeňka Somolíka spojily pěvecké sbory jednotlivých sborů do seniorátního pěveckého sboru. Stáváme se samozřejmě jeho členy. Zpívali jsme společně v Lounech, v Roudnici, Teplicích a na Mělníce. Naše město přivítalo sto osmdesát pěvců, kteří dopoledne i odpoledne zazpívali stejný pro-

gram. Zpívaly se sbory společné, ale nechybělo ani vystoupení jednotlivých sborů, včetně mělnického. Dle vyjádření bratra faráře Honců to nebyla pěvecká soutěž, ale svědectví sta osmdesáti pokorných zpěváků.

Rok 1954 znamenal přechod Mělníka do seniorátu poděbradského. Vznikla nová přátelství mezi členy pěveckých sborů seniorátu, tolik v této době potřebná!

I zde vzniká seniorátní pěvecký sbor, založený sestrou Jeschkeovou, o celkovém počtu asi sto členů. Zodpovědně a věrně se práce účastní i mělnický pěvecký sbor. Začátkem roku 1958 odchází po politickém nátlaku (učí ve škole) bratr učitel Emil Pospíšil a vedení sboru se na přání členstva ujímá sestra Olga Týmová (rozená Vrbová). Po určitém čase se na přání bratra seniora Josefa Beneše zařazuje i mezi dirigenty seniorátního pěveckého sboru, tj. mezi sestru Jeschkeovou, bratra Vlastimil Bureše a bratra Štěrbu.

Musím se zmínit o tom, že práce a nácvik společných sborů byly velmi dobře organizovány. Hlavním organizátorem všech akcí

Libice 9. 4. 1961, seniorátní pěvecký sbor. Zleva: br. Filipi, předseda, br. Litomiský, dirigent pčv. sboru v Kutné Hoře, s. Jeschkeová, zakladatelka sen. pčv. sboru a jeho jedna dirigentka, br. Bureš, dirigent sen. pčv. sb. z Kolína, s. Týmová, dirigentka sen. pčv. sb. z Mělníka, br. Štěrbu, dirigent sen. pčv. sb. z Nymburka

Mělník, 30 let pěveckého sboru, 28. 5. 1967, sen. přev. sbor diriguje s. Týmová

Mělník, 30 let pěveckého sboru, 28. 5. 1967, diriguje br. Bureš z Kolína, zleva vpředu s. Bubáková, za ní s. Matoušková, další jsou z jiných sborů.

*Mělník, 30 let pěveckého sboru, 28. 5. 1967,
sen. pěv. sbor diriguje bratr Štěrba z Nymburka*

seniorátního pěveckého sboru byl obětavý a velmi důsledný předseda seniorátního pěveckého sboru bratr Filipi z Kolína. Sbormistři se scházeli obvykle na pohostinné faře nymburského sboru k poradám za účasti a upřímného zájmu bratra seniora Josefa Beneše. Probíraly se návrhy na nácvič nových sborů a ihned po stanovení programu bylo dohodnuto, kdo ze čtyř, a později ze tří dirigentů bude danou skladbu řídit! Ten také ve velmi krátké době po přidělení skladby poslal písemné doporučení, jak skladbu nacvičovat, jak on chápe její provedení a co zdůrazňuje. Podle toho se pak řídil nácvič v jednotlivých sborech. Seniorátní pěvecký sbor se potom před společným vystoupením sešel ke společné jedné či dvěma zkouškám. Velký důraz se kladl na zpěv z paměti, aby oči pěvců byly soustředěny na

Kolín, 20. 10. 1963, evangelizační shromáždění

Kolín, 20. 10. 1963, evangelizační shromáždění, uprostřed dirigent Štěrba a část sen. pěv. sboru, dále posluchači.

Krabčice, 3. 7. 1966, „Den reformace“, pěvecký sbor Mělník s výpomocí čtyř sester z Nymburka, dirigentka s. Týmová

gesta dirigentů a oni na ně reagovali. Jen tak se dařilo docilovat dobrých výsledků i s pěvci, kteří byli z padesáti procent laiky.

Zpívalo se v mnohých sborech seniorátu: Lysá, Velim, Hořátek, Nymburk, Libice, Mělník, Vysoká, Opolany, Libiš, Mšeno, Poděbrady, Kolín, Pečky, Český Brod, ale i mimo seniorát: Libčice, Krabčice.

Zvláštní zmínku zaslouží sborový den v Mladé Boleslavi při příležitosti 500. výročí od založení Jednoty bratrské, kde zpívalo víc než sto pěvců, a v roce 1964 zájezd do Nového Města na Moravě a do Jimramova. Devadesát pět pěvců seniorátu vděčně vzpomíná na bratrská přijetí za vedení bratra seniora ThDr. Václava Kejře.

Při vzpomínce 80. narozenin bratra Jaromíra Urbance se spojili ke zpěvu v čáslavském chrámu dokonce pěvci tří seniorátů, chrudimského, královéhradeckého a poděbradského, aby v počtu sto osmdesáti přednesli patnáct sborů! Byl to výraz vztahu pěvců nejen k duchovní písni, ale i projev vděčnosti Pánu církve za všechny jeho dary.

V roce 1970, 18. října, mohli ještě pěvci výše uvedených tří seniorátů zazpívat při velkých vzpomínkových bohoslužbách k 300. výročí úmrtí Jana Amose Komenského v počtu sto devadesát až dvě stě, šest sborů, v Praze v kostele u Salvátora, ale především, a to zdůrazňuji, v Betlémské kapli (později by to bylo politicky nemožné).

V létech 1971–1977 jsme sloužili zpěvem především při všech svátcích ve vlastním sboru, ale rovněž ve sborech seniorátu ať již sami, jako **Mělník, nebo** s celým či částečným seniorátním pěveckým sborem.

Dovolím si uvést počet akcí, kterých se mělnický pěvecký sbor zúčastnil v jednotlivých letech:

<i>Rok</i>	<i>Počet akcí</i>	<i>Počet skladeb</i>	<i>Počet zkoušek</i>	<i>Počet členů</i>	<i>Samostatně v Mělníku</i>
1971	8	33	43	24–26	6×
1972	9	31	40	24–25	7×
1973	6	13	39	29	5×
1974	6	20	42	27	4×
1975	6	11	24	24	5×
1976	4	11	26	23	3×
1977	6	15	20	18	3×
1978	6	6	20	14	6×

Tabulka je dokladem velké píle a velké kázně členů pěveckého sboru, lásky ke zpěvu duchovních písní v době, která nebyla této činnosti vůbec nakloněna. S Boží pomocí se to podařilo.

Rokem 1979 však dochází k postupné krizi ve výkonnosti sboru. Někteří členové se stěhují z Mělníka, jiní na nátlak odcházejí, začíná se také projevovat věk, a to častými a vážnými nemocemi. Noví členové z věkově střední generace vlivem politické atmosféry ve státě nepřicházejí.

Uvedený stav nepostihuje pouze Mělník, ale projevuje se i v ostatních pěveckých sborech seniorátu. Je to bolestné, ale je nutné vzít danou realitu na vědomí. Nevyrovnané hlasové obsazení donutilo sbormistry zařadit do repertoáru písně méně náročné. Vznikly úpravy pro čtyři hlasy písní, zpívaných při shromáždění z církevních zpěvníků. Snažíme se zpívat alespoň o svátcích, ale ne vždy se to daří, pro malý počet hlasů a hlavně jejich špatné rozložení. Někdy se

*Mělník, 28. 10. 1973, instalace faráře Josefa Kejře,
pěvecký sbor s br. faráři B. Šuchmanem a J. Kejřem*

podářilo získat nové členy, ale bylo to takřka pravidelně jen na čas. Mnozí zkušení pěvci byli pro svůj věk nebo zlou chorobu Pánem života odvoláni. Také Parkinsonova choroba bratra Vrby se přes jeho statečný boj věkem natolik zhoršuje, že rokem 1979 končí i jeho pravidelné zápisy o zkouškách a činnosti pěveckého sboru. Od té doby jsou zápisy nepravidelné.

Zhruba v roce 1986 končí samostatnou práci mělnický pěvecký sbor a už se jen ještě několikrát třemi nebo pěti členy účastní zpěvu se zbytky někdejšího silného seniorátního pěveckého sboru. Těžko se mi píší tyto řádky, ale nebylo v moci nikoho z lidí získat při vší snaze nové pěvce.

Nechci ale končit smutkem krásnou vzpomínku na práci v pěveckých tělesech naší církve. Bylo mi dopřáno se jí účastnit od mých jedenácti let aktivně až do roku 1986, tedy plných čtyřicet tři let.

Vzpomínám na léta prožitá v mělnickém pěveckém sboru i seniorátním pěveckém sboru s láskou. V Mělníku jsme žili opravdu bratrsky. Nemocným členům jsme posílali dopisy, navštěvovali je

v nemocnicích, slavili společně kulaté narozeniny a podpírali jeden druhého v těžkých životních situacích.

Věřím, že Pán Bůh opět přivolá k této činnosti nové členy sboru. Raduji se z toho, že na Mělníce se vytvořila alespoň osmičlenná skupina sester, jejíž jsem členkou, za vedení sestry Marie Kejřové. Zazpívaly jsme už dvakrát o svátcích, i když se pravidelně zatím nescházíme.

Vyzývám všechny členy našeho sboru, kterým dal Pán Bůh dar zpěvného hlasu, aby se zapojili do obtížné a časově náročné práce v pěveckém sboru. Odměnou jim bude radost ze společného díla a hlavně vědomí, že i tak mohou sloužit svému sboru a děkovat Bohu za jeho milost a ochranu.

Končím proto výzvou „Mělnického hesla“ skladatele bratra Jaromíra Urbance: „Pojďte a zpívejte Hospodinu!“

Olga Týmová, roz. Vrbová

P. S. Prosím laskavého čtenáře, aby omluvil případné nedostatky tohoto příspěvku k 70. výročí založení pěveckého sboru. Zpracovat být z podrobných dokladů sedmdesát let práce sboru je velmi těžké, snažila jsem se poctivě zachytit to nejdůležitější.

Prameny:

Kronika připravená sestrou Poršovou a bratrem Davidem, která obsahuje vzpomínky některých členů pěveckého sboru a jeho příznivců na činnost v pěveckém sboru.

Kronika - nazvu ji „kronikou faktů“, tzn. údaje o akcích pěveckého sboru, zkouškách, účasti v seniorátním pěveckém sboru, apod., seřazené podle roků od roku 1937 do ledna 1979. Kroniku po všechna léta psal bratr Vrba Václav, předseda pěveckého sboru a dlouholetý člen staršovstva.

POSLEDNÍ KÁZÁNÍ MĚLNICKÉHO DUCHOVNÍHO,
PROFESORA HUSOVY FAKULTY DR. FRANTIŠKA
ŽILKY V ČESKOBRATRSKÉM EVANGELICKÉM
CHRÁMU PÁNĚ NA MĚLNÍCE
NA NEDĚLI SVATODUŠNÍ 13. ČERVNA 1943

„Účastenství Ducha svatého se všechněmi vámi“ 2 Kor 13,13

Apoštolské požehnání „Milost Pána Ježíše Krista a láska Boží a účastenství Ducha svatého se všechněmi vámi“ je nejznámější pozdrav nejen v prvotní církvi křesťanské, ale i dnes. Vždyť má své místo v každých bohoslužbách, ať je to někde na počátku, jinde při vstupu ke kázání, anebo jinde na konci, v samotném závěru bohoslužeb. Je tak rozšířeno, že téměř každý je zná nazpaměť.

Ale tu je otázka, zda je každému z nás jasný i obsah a dosah apoštolského požehnání. Rozumíme dobře tomu, co se nám v těchto slovech říká? Snad těm *prvním dvěma částem* ano: milost Pána Ježíše a láska Boží. Je v nich jasně vysloven základ křesťanské víry. Vždyť milost a láska jsou základem naší náboženské víry. Říká se nám v nich zhruba, že Ježíš Kristus sám sebe obětoval v smrti kříže. V tom je jejich obsah. Anebo vezměte to z druhé strany. Často se z našich chrámů ozývá slovo „Bůh láska jest“. A v některých toto slovo Janovo i čteme nad kazatelnou. Tak nám stále mají zdůrazňovat nesmírnou lásku Boží v Ježíši Kristu. Ale přece, i když milost a láska jsou bezpečným a neklamným základem naší víry, přece se někdy stává, že pochybujeme: někdo může pochybovat o této Boží lásce, přijdou-li chvíle zklamání a bolesti. Ano, my se někdy musíme k uznání té lásky nutit, sebe přimět k tomu, abychom cítili, že „koho Pán Bůh miluje, toho tresce, a švihá každého, koho za syna přijímá“. V tom je jejich dosah!

Ale – jak je tomu s tím třetím? „Účastenství Ducha svatého?“ Co to je? Jakou odpověď dáme za otázku: „Co je Duch svatý?“ Tato otázka, bratři a sestry, není ani křesťanským bohoslovcům jasná. Už v minulosti se vedly učené spory o této věci. V 8. a 9. století nastává vlivem této otázky rozštěpení církve na východní a západní. Nechceme a také nebudeme dnes o těch sporech hloubat, ale podíváme se na tu věc s jiného hlediska.

V Novém zákoně téměř na každé stránce čteme o Duchu svatém. *Všude je Duch svatý činitelem a působitelem.* Vzpomeňme si dnes v neděli svatodušní na seslání Ducha svatého na apoštoly. Co znamenal Duch svatý pro apoštoly? Vidíme, jak hlouček zklamaných, slabých, unavených lidí se po Ježíšově smrti shromáždí v Jeruzalémě. Báli se, skrývali se, byli zdeptáni golgatskou událostí. A tu náhle po několika týdnech tu stojí skupina pevně stojících, přesvědčených, průbojných lidí, svědčících, že Ježíš Kristus je živ! Vítěz nad smrtí! A tyto dvě stránky: bezradnost a pevnost, skleslost a průbojnost se vinou a proplétají celými dějinami křesťanskými. Podívejte se na Saule nepřitele – a na Pavla v Damašku v ulici Příčné, když k němu přichází Ananiáš a zvěstuje mu: „Sauli, bratře, Pán Ježíš mne posílá, abys naplněn byl Duchem svatým!“ – a pak se podívejte na Pavla v práci ve sbořích! Čím je ta náhlá změna způsobena? Proč ten obrat?

Co je to Duch svatý? To je otázka, kterou řeší dnes mnohý myslitel, nejen bohoslovec. Duch svatý! A přece na druhé straně jak často se vyskytne i otázka, – zejména dnes v době, kdy vše kolem nás je soustředěno na hmotu, na sílu člověka – otázka, zda vůbec existuje nějaký Duch? Co je Duch svatý? Zde stojíme před branou velkého tajemství a ani já nedovedu naň odpovědět. A vzpomínám si na svého učitele, který mluví v jednom spise o Duchu, nazval jej „Účinky Ducha svatého v Novém zákoně.“ On nenazval své theologické dílo „Podstata Ducha svatého“, ale „Účinky Ducha svatého“. A účinky Ducha svatého, t. j. ovoce Ducha, můžeme poznat a skutečně poznáváme i *my*. Na otázku „Co je Duch svatý?“ odpovídáme, že *Duch svatý je výraz pro zvláštní Boží moc, která se člověka zmocní, která člověka sevře a uchopí a nutí jej k velkým činům.* Tuto moc nelze změřit, je *silou čistě duchovní, ale není násilím.* Touto silou žije křesťanská církev a křesťanští jednotlivci. Je tajemstvím, ano zázrakem. Podívejte se na zázrak v jeruzalémském sboru, co v něm den svatodušní znamenal! Duch svatý zmocní se srdce průměrného člověka, takže začne překonávat sobectví – „a měli všechny věci společné“ – to je sdílnost. Anebo pohledme na Ducha svatého v misijním díle apoštola Pavla, který nakonec v moci a síle Ducha volá: „Živ jsem pak již ne já, ale živ je ve mně Kristus!“ Kristův duch! Z toho poznáváme, jak Duchem Božím je vytvořena nová moc, která je nebezpečná moci světské a která působí ve světě jako moc mravní.

Apoštol Pavel píše do Korintu: „Účastenství Ducha svatého bu-

diž se všechněmi vámi.“ V těch slovech přeje Korintským, *aby měli účast na Božích darech*, aby měli podíl na jejich ovoci. Vyslovuje přání: Kéž vás Bůh zmocní ke konání vůle Boží! To je přání pro církev křesťanskou! Církev rostla a sílila, dokud žila tímto duchem, ale když se chtěla obejít bez Ducha, přestala být kvasem a solí světa.

Je to zvláštní, bratři a sestry, že se člověk může i Duchu Božímu vzepřít! Vždyť, proč by nemohla být církev viditelně nesena a ovládnána jen Duchem Božím a ne také a současně duchem lidí? Ale zatím *Pán Bůh nabízí své dary všem, je na každém člověku, aby je přijal*, aby si je přivlastnil. Člověk sám se rozhoduje k přijímání. Člověk donucuje, násilím vybízí, ale Pán Bůh láskyplně nabízí, Boží láska zve! A tu je potřebí, aby člověk toužil, přijímal, hledal, aby „konal spasení“. Pán Bůh nechce násilím vytrhnout člověka z okolí a z jeho poměrů. Člověk může přijímat nabízené, ale nemusí!

To vidíme zejména dnes! Jsou mnozí, kteří nepotřebují Pána Boha, kteří chtějí žít jen z vlastních sil. *Dnes jako by každý chtěl žít sám ze sebe!* Chce rozvinout svou lidskou osobnost, sebe, své nápady a myšlenky, své cíle - a tomu musí ustoupit vše ostatní, najmě pak Duch. Dnešní věk je věkem hmoty a hmotné síly, ale už apoštol Pavel před tím varuje: „Ducha neuhašujte!“ A proto kolem nás ta nouze a zmatek! Něco nám, něco lidstvu chybí! *Tó, co nám chybí, co dnes chybí národům i jednotlivcům a co dnes chybí i církvi - je Duch svatý.* Účastenství Ducha svatého. Účast církve na ovoci Ducha.

V křesťanských církvích, v křesťanské duši vše závisí na tom, *aby člověk zůstal ve styku s Duchem svatým*, aby měl účast na Duchu. Snad bychom to mohli přirovnat k elektrickému světlu. Dokud je styk žárovky vodičem ke zdroji proudu, dotud žárovka svítí, ale přeruší-li se spojení, světlo hasne, zdroj nevydá žádoucího účinku. Těmi žárovkami jsme my - křesťanské duše. Zdroj, z něhož vychází elektřina, je Duch svatý. Nikdo nemůže nikdy vidět elektřinu, ale její účinky - to ano. Dokud jsi ve spojení se zdrojem, svítíš, můžeš ukázat účinek Ducha, ale přerušíš-li je, jsi ve tmách a toneš. Tma - to je výsledek našeho přerušení styku s Duchem svatý! I my křesťané tzv. „kostelní“ - nechci generalisovat - *jsme duchovně mrtví, jen proto, že je přerušeno naše spojení s Duchem.* Naše mrtvost se spojuje v sobectví, **bezradnosti, skleslosti**, matnosti. Všichni jsme žárovkou bez spojení s elektřinou, styk s proudem je přerušen! Bez účastenství Ducha svatého se církev stává slabou a mdlou!

Anebo můžeme moc Ducha svatého přirovnat k jinému obrazu. Na dnešní den si připomínáme, jak Duch svatý sestoupil na apoštoly, shromážděné v jeruzalémském chrámě. Čteme, že Duch svatý se projevil jako rozdělené jazykové ohně. Duch svatý, Duch Boží je jako plamen, oheň sestupující shůry. Jak zpíváme v té písni „Přiď ohni nebeský!“ Oheň, který nejen zlatí, barví, ale i dává plodům zemským uzrát, aby vydaly užitek. Nevidíme ty paprsky, ale vidíme jejich účinek, jejich sílu a moc. Duch svatý je světlo z nebe!

V jiné písni zpíváme, že Duch svatý je jako rosa, svlažující vyprahlou zemi. Jak by tento obrázek nebyl známý vám, hospodářům, žijícím mezi svými poli, vám, rolníkům a sadařům. Vidíte tu zemi, vyprahlou, žíznivou, vidíte, jak na ní vše vadne. Vadne to, co jarní vláhou bylo vzkříšeno. Co se zazelenalo, to uvadá. Jak byste necítili, že ta vyprahlá země čeká na vláhu, na zdroj své síly! Vyprahlá země čeká, touží po rose, po nebeské vláze, která přináší novou sílu a další růst. A pak přijde deštiček! Vy, kteří s hroudou žijete, vy cítíte, jak vděčně přijímá ty první krůpěje! A po dešti – když vyjdete do svých polí, jak vše sílí, roste a bují! Země přišla ve styk se zdrojem síly pro její byliny. Dokud nepřišla vláha, bylo vše na umření, když spadla rosa a *nastalo spojení s dárcem síly – nastává nový život*.

Bratři a sestry, co je Duch svatý, o nějž se modlíme téměř v každé modlitbě, co je Duch svatý, jehož účastenství přeje apoštol církvi a sboru křesťanskému? – Odpovídám na tuto otázku v tom smyslu, že nezáleží na tom, co jest, ale na tom, *abychom sami pocítili jeho moc*. Ta žárovka bez spojení s proudem nikdy nevydá světla, tak i my. Avšak pocítíme-li moc Ducha svatého, **rozzáříme se** jasným světlem. A bychom to pocítili, *znamená to otevřít svou duši, své nitro moci Boží*, jako ta vyprahlá země se otevírá rose shůry! Petr, zejména v den svatodušního, i ostatní apoštolové, jsouce bez velkého vzdělání, ano i nevzdělání prostí rybáři, ti nikdy neluštili a neřešili otázky: „**Co je Duch svatý?**“, ale co hlavního, oni pocítili, co Duch svatý je, měli účast Ducha svatého při svém konání. A o to nám jde. Apoštol Pavel v listu Galatským mluví o ovoci Ducha: „Ovoce pak ducha jestiť – láska, radost, pokoj, tichost, dobrotivost, dobrota, věrnost, krotkost, středmost.“ To chybí dnešnímu světu. *Má-li svět ozdravět, musí nastat ozdravení jen Duchem svatým*. To ostatní uzdravování bude umělé a k neuzžitku. Dnes, viditelně více, než kdy jindy, chybí lidstvu styk s Duchem svatým. Svět je velká žárovka bez světla! Světla není jen proto, že spojení

s proudem je přerušeno. Nedostává se nám Ducha! A proto nezbývá, než přát sobě, jednotlivcům i sborům i celé církvi: „Účastenství Ducha se všechněmi vámi.“ Amen.

Kázání zachytil a k vydání připravil Josef Svoboda, českobratrský evangelický vikář. Vyšlo nákladem mládeže chr. ev. sboru na Mělníce. Tiskl J. Černický, Mělník v červnu 1944

ZÁKLADNÍ ÚDAJE A DATA

- 1781 toleranční patent
1782 založen sbor ve Vysoké (Mělník patřil jako přifařená obec ke sboru ve Vysoké)
7. 3. 1895 ustavující valná hromada „Spolku pro zřízení samostatného evangelického reformovaného sboru na Mělníce“
1897 postaven kostel v Mělníku (posvěcen 18. srpna 1897)
4. 7. 1901 potvrzen samostatný evangelický reformovaný sbor v Mělníku
1902 zřízen evangelický hřbitov
1903 postavena fara
1937 postaven Husův dům

Faráři mělnického sboru

- 1902-1919 ThDr. František Žilka
1920-1952 Josef Kantorek
1953-1973 Bohumír Šuchman
1973-1989 Josef Kejř
1989-1990 administruje Petr Melmuk z Liběchova
1990-2003 Jan Opočenský
2004-2005 Josef Kejř
2005- Hana Pfannová

Kurátoři sboru

- 1901-1910 Josef Jizba
1910-1915 Antonín Štěpán
1915-1941 Bohumír Voves
1941-1954 Vladimír Soukup
1954-1958 Václav Nový
1958-1969 Václav Líbal
1969-1989 Václav Valenta
1989-1990 Vladimír Kutílek
1990-2002 Hana Jahodová
2002- Tomáš Pospíšil

Hana Pfannová:

Takový zástup svědků... .. 3

Oldřich Rejchrt:

110. výročí postavení mělnického evangelického kostela 5

Jiřina Kasáčková:

Prof. ThDr. František Žilka 14

Jiřina Kasáčková:

Marie Köhlerová 19

Hana Pfannová:

Sedmdesát let Husova domu 21

Olga Týmová:

Vzpomínky na činnost pěveckého sboru ČCE v Mělníku za
sedmdesát let od jeho založení 29

Poslední kázání mělnického duchovního, profesora Husovy
fakulty Dr. Františka Žilky v českobratrském evangelickém
chrámu Páně na Mělníce na neděli svatodušní 13. června 1943 . 41

Základní údaje a data 46

Farní sbor Českobratrské církve evangelické
v Mělníku Vás srdečně zve na

S B O R O V Ý   D E N

v neděli 10. června 2007

Připomeneme si

110 let od postavení kostela
105 let od příchodu prvního faráře sboru
ThDr. Františka Žilky,
70 let od postavení Husova domu
70 let působení pěveckého sboru

Naším hostem při bohoslužbách a přednášce bude

Bernard Martin,
farář Reformované církve ve Švýcarsku,
v současné době farář na Vsetíně

Program dne

9.00 bohoslužby
10.00 připomenutí jednotlivých výročí
12.00 společný oběd
14.00 přednáška
„Slovo, společenství, služba - tři pilíře církve“
rozhovor a posezení na zahradě